

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра обліку та аудиту

КАЛАШНИК ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ

Реферат

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

**АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА
(ЗА ДАНИМИ ТОВ «РАНОК» КРАСНОГРАДСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

Науковий керівник: доцент, кандидат
економічних наук
Малій Олена Григорівна

Харків – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

Актуальність теми. У наш час розвиток ринкових відносин стрімко розвивається, підприємства намагаються усіма можливими способами не здавати свої позиції поряд з конкуруючими підприємствами, за для цього спеціалісти шукають нові підходи та методики до фінансового управління, де одну з основних ролей відіграє аналіз фінансового стану.

Фінансовий стан являє собою сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів, тобто він є відображенням результатів діяльності компаній. Завдяки фінансовому аналізу підприємці можуть чіткіше уявляти стан підприємства, у зв'язку з чим можуть більш ефективніше розробляти стратегії й тактики розвитку підприємства, обґрунтовувати плани і управлінські рішення, а також здійснювати контроль за їх виконанням та виявляти резерви підвищення ефективності виробництва. Зовнішнім користувачам інформації результати фінансового аналізу дозволяють оцінити інвестиційну привабливість підприємства. У зв'язку з цим, задля виживання та конкурентоздатності на ринку в наш час, управлінському персоналу потрібно, вміти реально оцінювати фінансовий стан свого підприємства, а також існуючих і потенційних конкурентів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку та аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка “Формування напрямів та механізмів підвищення ефективності агропромислового виробництва в умовах глобалізації” (номер державної реєстрації 0116U7411, 10.2016 р. – 10.2021 р.), де автор розробив пропозиції щодо покращення фінансового стану підприємства та вдосконалення його аналізу.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи на

здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» є опрацювання практичних рекомендацій щодо вдосконалення шляхів покращення фінансового стану підприємства та його аналізу.

Виходячи з мети, задачами кваліфікаційної роботи є:

- 1) опрацювання теоретичних та методичних питань аналізу фінансової стану;
- 2) дослідження та оцінка фінансового стану ТОВ “Ранок”;
- 3) обґрунтування практичних рекомендацій щодо покращення фінансового стану підприємства та вдосконалення його аналізу.

Об'єктом дослідження даної роботи є процес підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти аналізу фінансового стану сільськогосподарського підприємства.

Для розкриття сутності теми кваліфікаційної роботи широко використовувались методи дослідження: діалектичний, системний підходи, методи економічного аналізу, методи математичної статистики, теорії оптимальних рішень.

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, що регламентують порядок складання та подання фінансової звітності підприємства, офіційні статистичні матеріали, методичні рекомендації щодо написання магістерської роботи, наукові роботи та навчальні посібники українських дослідників, статті вітчизняних і зарубіжних учених з проблем удосконалення методики складання балансу та аналізу фінансового стану, матеріали первинного, аналітичного та синтетичного обліку, фінансова звітність ТОВ “Ранок” за 2017-2019 роки.

Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до вирішення поставленого завдання,

наукові положення, висновки і пропозиції, що виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Наукова новизна результатів кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр», полягає в наступному:

1. Удосконалено механізм підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства, який ґрунтується на поєднанні заходів, пов'язаних з розширенням напрямів діяльності підприємства і методів фінансової політики, що сприяє досягненню підприємством конкурентних переваг на ринку.
2. Набув подальшого розвитку підхід до планування фінансів підприємства методами бюджетування, який дозволяє адаптувати систему управління бізнес-процесами до динамічних ринкових умов.
3. Набула подальшого розвитку методика прогнозування фінансової стійкості, доповнена методами ковзного фінансового моніторингу, що сприяє оптимізації управлінських рішень.

Апробація. Результати кваліфікаційної роботи оприлюднювалися на науково-практичних конференціях:

1. II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції», присвячена 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Харків: ХНТУСГ, 2020.

2. Четверта міжнародна науково-практичної інтернет-конференція «Управління розвитком соціально-економічних систем», присвячена 90-річчю Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Харків: ХНТУСГ, 2020.

Публікації. Матеріали дослідження опубліковані у наукових статтях:

1. Васюренко В.В., Калашник О.М. Банківський кредит як джерело фінансового забезпечення інновацій. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського*

господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2020. Вип. 1. С.11-13;

2. Калашник О.М. Вплив сучасних тенденцій розвитку суспільства на організацію та методика бухгалтерського обліку в Україні. *Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції:* матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Харків: ХНТУСГ, 2020. С.24-26.

3. Калашник О.М. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації. *Управління розвитком соціально-економічних систем: матеріали четвертої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.* Харків: ХНТУСГ, 2020. С.387-390.

Обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел, що налічує 99 найменування. Робота містить 11 таблиць і 3 рисунки, обсяг повного тексту роботи складає 90 сторінок.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій, щодо вдосконалення організації фінансово-господарської діяльності аграрного підприємства. Запропоновано заходи щодо покращення фінансового стану підприємства та наведено пропозиції щодо вдосконалення аналітичних процедур, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємства.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

У першому розділі "Необхідність та значення оцінки фінансового стану підприємств" розглянуто поняття, функції, основні прийоми та методи фінансового аналізу, методики проведення аналізу майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ділової активності, рентабельності підприємства, особливості та недоліки сучасних методик оцінки фінансового стану.

У другому розділі "Визначення фінансового стану підприємства і ознаки його стійкості" розглянуто: загальні показники результативності виробничо-господарської діяльності господарства та їх динаміку; зроблений аналіз майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності і платоспроможності, ділової активності.

У третьому розділі "Шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства" зроблені обґрунтування заходів щодо покращення фінансового стану ТОВ "Ранок", обґрунтування необхідності удосконалення процесу аналізу фінансового стану підприємства.

ВИСНОВКИ

У цій роботі узагальнені основні теоретичні та методологічні аспекти аналізу фінансового стану, проаналізована фінансова стійкість сільськогосподарського підприємства ТОВ «Ранок» та запропоновані шляхи до її удосконалення.

За результатами дослідження роботи з даної теми можна підвести наступні висновки:

1. Фінансовий стан є економічною характеристикою підприємства, який формується під час діяльності підприємства. Фінансова стійкість підприємства свідчить про ефективність діяльності підприємства, здатність

його до самофінансування, його конкурентоспроможність, а також інвестиційну привабливість.

2. Основною метою проведення аналізу фінансового стану є виявлення тенденцій змін фінансового становища, за результатами якого підприємство обирає та регулює свою фінансову політику, стратегію розвитку та впроваджує заходи стосовно їх реалізації. Також, фінансовий аналіз використовується для оцінки підприємств за для виявлення доцільності встановлення з ними ділових відносин, чи у порівнянні з конкуруючими компаніями тієї ж галузі.

3. Методики проведення фінансового аналізу, зазвичай базуються на проведенні ретроспективного (кінцевого) аналізу, за допомогою бухгалтерської звітності та статистичних даних. Також, у наш час окрім традиційних методів аналізу, у міжнародній практиці, набувають популярності методи математичних моделей. Нажаль, в Україні ці методи не набули розповсюдження через недостатню відповідність зазначених показників бухгалтерської звітності із фактичними.

4. Фінансова стійкість підприємства розраховується за комплексом коефіцієнтів, які характеризують здатність підприємства підтримувати та розвивати свою діяльність, а також визначають рівень його залежності від запозичених коштів. Але, не завжди показники відповідають фактичній ситуації на підприємстві, тому як не враховується такі моменти як, специфіка піддослідної галузі, інфляція чи ін..

5. Розрахункова частина роботи була виконана на основі бухгалтерської звітності Товариства з обмеженою відповідальністю «Ранок» Красноградського району Харківської області. Напрямок діяльності підприємства є виробництво та реалізація сільськогосподарської продукції. ТОВ «Ранок» спеціалізується на вирощуванні зернових культур та великої рогатої худоби й отримання від неї молока.

За показниками розміру підприємства встановлені такі зміни у досліджуваному періоді. Валовий продукт на підприємстві у 2019 році скоротився на 5% в порівнянні з 2017 роком та склав 46,7 млн. грн.. Товарна продукція у той же час зросла на чверть або на 11 млн. та становила 54,3 млн. грн. станом на 2019 рік. Площа сільськогосподарських угідь ТОВ «Ранок» майже не змінилась й протягом трьох років коливалась у районі 2593-2681 га. ріллі. Середньооблікова кількість працівників зросла на 2 чоловіки у період з 2018 по 2019 роки та склала 74 особи. Також, значних змін зазнала загальна вартість активів підприємства, за 3 роки вона виросла на 27,6%, з 57,7 млн. до 73,6 млн. грн.

За складом товарної продукції більшу частину товарів складає продукція рослинного походження. У 2017 та 2019 роках найбільшу частку від реалізації складала кукурудза на зерно – 26,6 та 23,4% відповідно, а у 2018 році – молоко, 24,2 відсотки від суми продажу.

ТОВ «Ранок» має досить високий показник рівня рентабельності у період з 2017 по 2019 роки він становив 38,9; 42,8 та 38,7% відповідно. Відповідно до зростання кількості товарної продукції у досліджуваному періоді та підвищенні рівня рентабельності у 2018 році, спостерігаються наступні зміни чистого прибутку. У період з 2017 по 2018 рік чистий прибуток виріс з 5,2 до 6,8 млн. грн., а з 2018 по 2019 рік впав на 0,4 млн. грн. через зменшення рівня рентабельності на 4,1 відсоткових пункти.

6. У роботі були проаналізовані такі основні елементи фінансового становища ТОВ «Ранок», як: оцінка майнового стану, аналіз ліквідності та платоспроможності, аналіз фінансового стану та аналіз ділової активності. Були отримані наступні результати:

Показники ліквідності та платоспроможності на підприємстві показали незадовільні результати. Ліквідність балансу має незадовільний рівень, підприємство за досліджуваний період накопичувало важко ліквідні активи,

при цьому маючи велику нестачу більш високоліквідних активів. Також, коефіцієнти ліквідності не відповідають нормативному значення, крім загальної ліквідності, яка у свій час має тенденцію до зниження. Так, коефіцієнт загальної ліквідності знизився з 2,616 у 2017 році до 1,891 у 2019 році, інші коефіцієнти також мали тенденцію до зниження за цей час.

Показники фінансового стану на підприємстві в свою чергу також не можуть порадувати. За результатами аналізу було виявлено, що впродовж трьох років у підприємства є велика нестача обігових коштів. Існуючих власних обігових коштів навіть з запозиченими довгостроковими кредитами для покриття запасів компанії не вистачає, для їх покриття підприємству потрібно задіяти усі свої джерела забезпечення. Така ситуація стверджує про нестійкий фінансовий стан підприємства, при цьому показники фінансового стану також мають тенденцію до зменшення. На відмінність від аналітичних показників фінансової стійкості, основні відносні показники підприємства ТОВ «Ранок» впродовж 2017-2019 років відповідають оптимальному рівню. Наприклад автономність підприємства за три роки становила 0,836; 0,771 та 0,834 відповідно, що свідчить про невисоку залежність підприємства до запозичених коштів.

7. Відповідно до існуючого фінансового становища на ТОВ «Ранок» були зарекомендовані такі заходи щодо його удосконалення:

- Підвищення рівню фінансового управління за допомогою впровадження таких ключових інструментів, як бюджетування та платіжний календар, або за їх наявності оптимізація їх праці. Це дозволить підприємству більш раціонально використовувати та розподіляти свої ресурси, оптимізувати витрати підприємства та у пріоритеті зменшити кількість зайвих запасів. Грамотне фінансове управління це основа формування фінансового становища на підприємстві. Підприємству також потрібно приділяти більшу

увагу аналізу своєї діяльності, проводити поточний моніторинг та більш глибокий фінансовий аналіз;

- Запровадження різноманітних заходів щодо нарощення капіталу, за для більшої маневреності обіговими коштами, таких як: збільшення капіталу за рахунок нерозподілених прибутків (розробка дивідендної політики), залучення довгострокових позик та здача обладнання в оренду;
- Залучитись послугами факторингу, для більш оптимальних розрахунків з дебіторами. Факторинг дозволить підприємству надавати конкурентні відстрочки дебіторам, не зашкоджуючи своїй діяльності.;
- Створення резервного капіталу, на випадок непередбачених обставин.

Підприємство має обмеження у своїх обігових коштах через що є обмеженим у розвитку. Тому, запропоновані заходи мають першочерговий вплив на нарощування коштів та оптимізацію виробництва. Таким чином за раціональним використанням своїх ресурсів та за наявності обігових коштів підприємство підвищить свою фінансову стійкість, а також матиме змогу фінансувати свій розвиток та розширювати виробництво.

АНОТАЦІЯ

Калашник О.М. «Аналіз фінансового стану підприємства (за даними ТОВ «Ранок» Красноградського району Харківської області)». – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 071 «облік і оподаткування». - Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2020 р.

Фінансовий стан – це один з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємств. Під фінансовим станом підприємства

розуміють рівень його забезпеченості відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Актуальність теми обумовлена ризиками суб'єктів господарської діяльності, до загублення свого виробничого потенціалу, за умов жорстокої конкурентної боротьби на ринках збуту. На сьогодні, аналіз фінансового стану - є важливим фактором для виживання та стабільного розвитку підприємства.

У даній кваліфікаційній роботі на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» проаналізовано фінансовий стан Товариства з обмеженою відповідальністю «Ранок» Красноградського району Харківської області.

Метою кваліфікаційної роботи є опрацювання практичних рекомендацій щодо вдосконалення забезпечення фінансовими ресурсами та шляхів покращення фінансового стану підприємства та його аналізу.

В роботі розглянуті основні методи аналізу фінансового стану підприємства, що застосовуються вітчизняними та західними фінансовими менеджерами; проведено аналіз платоспроможності, ліквідності, майнового стану, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості та дана їх оцінка та надано рекомендації щодо можливого його вдосконалення.

Удосконалено механізм підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства, який ґрунтується на поєднанні заходів, пов'язаних з розширенням напрямів діяльності підприємства і методів фінансової політики, що сприяє досягненню підприємством конкурентних переваг на ринку. Набула подальшого розвитку методика прогнозування фінансової стійкості, доповнена методами ковзного фінансового моніторингу та підхід до планування фінансів підприємства методами бюджетування, що сприяє оптимізації управлінських рішень.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій, щодо вдосконалення організації фінансово-господарської діяльності аграрного підприємства. Заходи щодо покращення фінансового

стану підприємства та пропозиції щодо вдосконалення аналітичних процедур сприятимуть підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансовий аналіз, фінансові ресурси, фінансове забезпечення, фінансовий стан, фінансова звітність.

Список опублікованих робіт за темою кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»:

1. Васюренко В.В., Калашник О.М. Банківський кредит як джерело фінансового забезпечення інновацій. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць*. – Харків: ХНТУСГ, 2020. Вип. 1. С.11-13;
2. Калашник О.М. Вплив сучасних тенденцій розвитку суспільства на організацію та методика бухгалтерського обліку в Україні. *Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. Харків: ХНТУСГ, 2020. С.24-26.
3. Калашник О.М. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації. *Управління розвитком соціально-економічних систем: матеріали четвертої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. Харків: ХНТУСГ, 2020. С.387-390.

SUMMARY

Kalashnik OM "Analysis of the financial condition of the enterprise (according to LLC" Morning "Krasnograd district of Kharkiv region)". - On the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a higher education degree "Master" in specialty 071 "Accounting and Taxation". - Petro Vasylenko Kharkiv National Technical University of Agriculture, Kharkiv, 2020.

Financial condition is one of the most important characteristics of production and financial activity of enterprises. The financial condition of the enterprise is understood as the level of its provision with the appropriate amount of financial resources necessary for the implementation of efficient economic activities and the timely implementation of cash payments for their obligations. The urgency of the topic is due to the risks of economic entities, to the loss of their production potential, in the face of fierce competition in the markets. Today, the analysis of financial condition - is an important factor for survival and stable development of the enterprise.

In this qualification work for the degree of "Master" the financial condition of the Limited Liability Company "Morning" of Krasnograd district of Kharkiv region is analyzed.

The purpose of the qualification work is to develop practical recommendations for improving the provision of financial resources and ways to improve the financial condition of the enterprise and its analysis.

The main methods of analysis of the financial condition of the enterprise used by domestic and western financial managers are considered in the work; an analysis of solvency, liquidity, property status, financial stability, business activity, profitability and their assessment and recommendations for its possible improvement.

The mechanism for increasing the efficiency of financial and economic activities of an agricultural enterprise has been improved, which is based on a combination of measures related to the expansion of the enterprise and financial policy methods, which helps the company achieve competitive advantages in the market. The method of forecasting financial stability has been further developed, supplemented by the methods of sliding financial monitoring and the approach to planning the company's finances by budgeting methods, which contributes to the

optimization of management decisions.

The practical significance of the obtained results lies in the substantiation of recommendations for improving the organization of financial and economic activities of the agricultural enterprise. Measures to improve the financial condition of the enterprise and proposals to improve analytical procedures will help increase the efficiency of the enterprise.

Key words: financial analysis, financial resources, financial security, financial condition, financial reporting.

List of published works on the topic of master's thesis:

1. Васюренко В.В., Калашник О.М. Банківський кредит як джерело фінансового забезпечення інновацій. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць*. – Харків: ХНТУСГ, 2020. Вип. 1. С.11-13;
2. Калашник О.М. Вплив сучасних тенденцій розвитку суспільства на організацію та методика бухгалтерського обліку в Україні. *Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. Харків: ХНТУСГ, 2020. С.24-26.
3. Калашник О.М. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації. *Управління розвитком соціально-економічних систем: матеріали четвертої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. Харків: ХНТУСГ, 2020. С.387-390.